

ДО ЕДИН БЪДЕЩ ПОКЛОННИК: ЗА ВИТЛЕЕМСКАТА ПЕЩЕРА

Готвиш се за път към Светата земя. Слушал си, казваш, от владика Нектарий разказ за миналогодишното поклонническо пътуване и това още повече те е насърчило да осъществиш своето добро намерение. Но искаш, в навечерието на Рождество, да научиш още нещо за Витлеемската пещера, този земен палат на Небесния Цар.

Най-знаменитата от всички пещери на света се намира на края на стария град Витлеем. Хубав, бял като платно път води поклонниците от Иерусалим към Витлеем. Но на нас не ни е до пътя; с очи гледаме него, а духом сме в онази свещена пещера. Околностите са каменисти; край пътя - оскъдна зеленина, някое лозе, някоя маслинова градина, някоя нивичка с пшенища, но най-вече камънак. Но нима ни е до това! Погледът ни се плъзга наоколо, а душата ни едва чака да види пещерата.

Преминаваме край манастира „Свети Илия“. На мястото, където се намира той, източните мъдреци са пренощували на връщане от Витлеем и тук им бил даден знак да не ходят при Ирод, а да свърнат по друг път към родината си. Влизаме във Витлеем, в Бет-лехем, което означава Дом на Хляба. Тайнствено и многозначително е името на града, в който се е родил Онзи, Който е казал за Себе Си: „Аз съм хлябът на живота“. Арабски град. Навсякъде само араби; тук-там по някой грък или евреин. Мнозина говорят руски. Научили са го заради руските поклонници, които се стичат тук. Нашите говорят с тях на сръбски и някак се разбират. Заобикалят ни; предлагат ни броеници, икони, седефени кръстчета и различни предмети, изработени от маслиново дърво. Продават ги и от това преживяват. Целият град преживява от Христос. И то не от вчера, а от векове. Но всичко това слабо ни интересува; нашите очи търсят знаменитата пещера. Разпитваме къде е. Водят ни по дълга, тясна улица и ни въвеждат в просторна църква, с много мраморни колони. Пещерата е тук, в самия храм. Храмът е издигнат над нея от цар Иустиниан петстотин години след Христовото Рождество. По няколко стъпала се спускаме долу, под пода на храма - в пещерата. Сърцата ни горят в трепет. В тази студена пещера е започнало да бие най-топлото сърце, което някога е туптяло на земята. Всеки удар на това сърце е означавал любов и само любов към човешкия род. Вдясно има олтар с много златни и сребърни кандила. Тук Той се е родил от Пречистата Дева Мария. Вляво - друг олтар, отново с много кандила. Тук са били яслите и тук Той е лежал повит върху сламата. Много от нашите поклонници започват да плачат от възмущение. Бог е казал чрез пророка: „Ще взема из вашата плът каменното сърце и ще ви дам сърце от плът“. В тази пещера - къде, ако не тук - каменното сърце става меко като нагрят восък. Самата пещера е тясна и мрачна. В Светата земя има много по-широки и по-хубави пещери. Има такива, които са пригодени за добитък; има други, в които стануват хора; има и такива, които са служили за гробници. Но Човеколюбивият Божи Син, като се спуснал на земята от престола на вечната слава, дори от пещерите не избрал най-светлата и удобната. О, какво смирение! Какво понижение заради нас! Затова всички ние падаме на колене, покланяйки се на Него, вечния Разум и вечната Любов. А душите ни се въздигат от тази пещера към Него, Царя на небето и земята, Победителя на греха и смъртта. Впрочем какво е за нас Неговата пещера, ако не плесница за нашата суета и вечно свидетелство за Неговото величие? Той, Той, възкръсналият и жив Господ, пътува невидимо с нас, както някога с

дватама си ученици до Емаус. Ние чувстваме Неговото присъствие и се радваме на всяка крачка.

След като изпяваме рождественския тропар, един поклонник извиква: „Христос се роди!“, а ние всички в отговор: „Наистина се роди!“. И пещерата отеква като голяма камбана.

След това излизаме навън и отиваме на посещение при гръцкия митрополит. И така нататък, и така нататък. Но душата ни остава в светата пещера и светата пещера остава в душата ни до ден днешен.